

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/5/2020
Identifikačné číslo spisu: 2015200428
Dátum vydania rozhodnutia: 3. decembra 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2015200428.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: J. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX/XX, W., (ako právny nástupca po pôvodnej žalobkyni N. U., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX), proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti oznámenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, č. 31151-2/2010-TT zo dňa 02.12.2010, rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, č. 700-0411423811-GC04/11 zo dňa 21.06.2011, rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0412563013-GC04/13 zo dňa 04.09.2013 v spojení s vyjadrením Sociálnej poisťovne, ústredia č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013 a rozhodnutia žalovanej č. 22691-2/2015-BA zo dňa 22.04.2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti výroku III. rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 14S/58/2019-89 zo dňa 03.10.2019 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 14S/58/2019-89 zo dňa 03.10.2019 vo výroku III. týkajúcom sa vyjadrenia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

O d ō v o d n e n i e

1. Rozsudkom, č. k. 14S/58/2019-89 zo dňa 03.10.2019 Krajský súd v Trnave výrokom I. žalobu o preskúmanie zákonnosti oznámenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 31151-2/2010-TT zo dňa 02.12.2010 odmietol, výrokom II. žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0411423811-GC04/11 zo dňa 21.06.2011 odmietol, výrokom III. vyjadrenie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, výrokom IV. žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22691-2/2015-BA zo dňa 22.04.2015 zamietol a výrokom V. žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Predmetný rozsudok krajský súd vydal po tom, čo jeho pôvodný rozsudok z 20.09.2016 č. k. 14S/97/2015-45 o zamietnutí žaloby bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžsk/66/2017 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

2. Nakoľko kasačná sťažnosť žalovanej smeruje výlučne proti výroku č. III. rozsudku krajského súdu zo dňa 03.10.2019, č. k. 14S/58/2019-89, kasačný súd ďalej uvádza len skutkový a právny stav relevantný vo vzťahu k výroku krajského súdu napadnutému kasačnou sťažnosťou.

3. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že výrokom č. III. vyjadrenie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že žalovaná nepostupovala procesne správne, keď o odvolaní, ktoré podala pani U. proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0412563013-GC04/13 zo dňa 04.09.2013 vo veci predpísania penále za nezaplatené poistné za obdobie január 2004 až december 2004 a január 2005 až jún 2005 nerozhodla riadnym rozhodnutím tak, ako jej to prikazuje zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Krajský súd žalovanej vytkol, že ak len listom oznámila pôvodnej žalobkyni, že jej odvolanie považuje za oneskorene podané, nepostupovala v súlade s ust. § 214 až § 219 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná včas kasačnú sťažnosť, v ktorej uviedla, že nesúhlasí s právnym posúdením veci krajským súdom vyjadreným v bodoch 32 až 35 odôvodnenia a považuje ho za nesprávne. Trvala na tom, že o odvolaní pôvodnej žalobkyne rozhodnúť nemohla z dôvodu, že nebolo podané v zákonom o sociálnom poistení ustanovenej lehote na podanie odvolania, čo predstavovalo zákonnú prekážku na to, aby ako odvolací orgán mohla začať konať a následne o odvolaní rozhodnúť. Zdôraznila, že pri výkone svojej pôsobnosti je povinná konať v medziach zákona o sociálnom poistení, ktorý zákon jej ako odvolaciemu orgánu povinnosť preskúmať i oneskorene podané odvolanie a rozhodnúť o ňom formou rozhodnutia, neukladá. Navrhla rozsudok krajského súdu v napadnutom treťom výroku zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca sa k podanej kasačnej sťažnosti žalovanej nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - ďalej aj len „SSP“), bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), preskúmal kasačnú sťažnosť a dospel k záveru, že je dôvodná a rozsudok krajského súdu je potrebné v napadnutej časti zrušiť (§ 461 SSP).

7. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

8. Podľa § 3 ods. 1 písm. c/ SSP na účely tohto zákona sa rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

9. Podľa § 218 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

10. Podľa § 218 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

11. Podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ak sú na to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

12. Podľa § 218 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., odvolací orgán rozhodnutie zruší a vec vráti organizačnej zložke Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodnutie vydala, na nové prejednanie a rozhodnutie, ak je to vhodnejšie najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je viazaná právnym názorom odvolacieho orgánu.

13. Podľa § 218 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno ďalej odvolať.

14. Pôvodná žalobkyňa sa žalobou okrem iného domáhala preskúmania vyjadrenia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013. Týmto jej bolo oznámené, že nakoľko odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0412563013-GC04/13 zo dňa 04.09.2013 osobne doručila na pobočku žalovanej v Trnave dňa 03.10.2013, pričom posledným dňom na podanie odvolania bol deň 26.09.2013, rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0412563013-GC04/13 zo dňa 04.09.2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 27.09.2013.

15. Kasačný súd v predchádzajúcom zrušujúcom rozsudku v tejto veci sp. zn. 9Sžsk/66/2017 z 29.05.2019 v bode 19 svojho odôvodnenia uviedol, že „pokiaľ ide o žalobu o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0412583013-GC04/13 zo 04.09.2013 o predpísaní penále, z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že pôvodná žalobkyňa sa proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu odvolala, avšak žalovaná sa týmto nezaoberala, pretože odvolanie vyhodnotila ako oneskorene podané. Podľa názoru kasačného súdu je predmetom súdneho konania podľa obsahu žaloby práve preskúmanie zákonnosti listu žalovanej - vyjadrenia k odvolaniu č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013. Bude preto úlohou krajského súdu sa týmto vyjadrením žalovanej zaoberať.“ S poukazom na princíp generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou (§ 7 SSP) v bode 12 odôvodnenia konštatoval, že opatreniami sú „aj samotné listy orgánov verejnej správy, ktorými sa oznamuje, že nebolo vyhovievané návrhom alebo žiadosťami fyzických a právnických osôb, ak tým môžu byť priamo dotknuté ich práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti.“ Zhrnul tam, že „súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia a opatrenia orgánovej verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje.“

16. Hoci sa krajský súd v novom konaní vyjadrením žalovanej zo dňa 24.10.2013 zaoberal, kasačný súd sa s jeho právnym záverom, že postup žalovanej bol nesprávny, nestotožňuje.

17. Na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (§ 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.).

18. V zmysle § 215 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie proti rozhodnutiu o predpísaní pokuty a penále je možné podať do 15 dní.

19. Ako dôvodnú kasačný súd vyhodnotil námietku žalovanej, že spôsobilým nástrojom pre začatie odvolacieho konania je len včas podané odvolanie (§ 215 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.), výsledkom ktorého je rozhodnutie podľa § 217 alebo § 218 zákona o sociálnom poistení.

20. Rovnako je potrebné prisvedčiť tvrdeniu žalovanej, že zákon o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neukladá odvolaciemu orgánu v rámci odvolacieho konania povinnosť preskúmať i oneskorene podané odvolanie a rozhodnúť o tomto odvolaní formou rozhodnutia.

21. Krajský súd napriek tomu, že zákon o sociálnom poistení neupravuje konkrétny postup žalovanej v prípade oneskorene podaného odvolania a spôsob jeho vybavenia, uložil žalovanej, aby v novom konaní preskúmala odvolanie žalobkyne z hľadiska včasnosti jeho podania a následne vydala riadne odôvodnené rozhodnutie.

22. V administratívnom konaní podľa zákona o sociálnom poistení je výrok o zamietnutí odvolania neoddeliteľne procesne spojený s výrokom o potvrdení rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu (a teda aj s vecným preskúmaním jeho rozhodnutia), ktorý postup v danej právnej veci neprichádzal do úvahy, keďže vecne preskúmať správnosť rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu je možné len v dôsledku riadne a včas podaného odvolania. Zákon o sociálnom poistení neukladá odvolaciemu orgánu povinnosť rozhodnúť o odvolaní, ktoré považuje za podané oneskorene (resp. neukladá mu povinnosť takéto odvolanie zamietnuť). Žalovaná preto nepochybila, keď iba neformálnym spôsobom (listom) oznámila účastníkovi konania, že jeho odvolanie je podané oneskorene.

23. Z uvedených dôvodov kasačný súd rozsudok krajského súdu v kasačnou sťažnosťou napadnutom III. výroku podľa § 462 ods. 2 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 1 SSP).

24. Naďalej tak zostáva úlohou krajského súdu, aby sa v novom konaní zaoberal opatrením - vyjadrením k odvolaniu č. 47668-2/2013-BA zo dňa 24.10.2013 a toto ako správny súd prvého stupňa preskúmal, pričom je viazaný vyššie vysloveným názorom kasačného súdu.

25. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.